

Infrastrukturdepartementet
i.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia till:
i.transport.remissvar@regeringskansliet.se

Remiss om Bromma flygplats - underlag för avveckling av drift och verksamhet (Ds 2021:25)

Er beteckning: I2021/02381

Länsstyrelsen har beretts möjlighet att yttra sig över utredningen Bromma flygplats – underlag för avveckling av drift och verksamhet (Ds 2021:25).

Sammanfattning

- För Gotland är flyget avgörande för utvecklingen. Vi är helt beroende av effektiva transporter till och från fastlandet för vår utveckling och möjligheten för människor att bo och verka på Gotland. Konsekvenserna av störningar i flygtrafiken har blivit uppenbara under coronapandemin. För sjukvården är regelbundna flygtransporter av medicinska prover och patienter mellan Gotland och Stockholm samhällskritisk.
- Gotland har god tillgänglighet till Stockholmsområdet med flyg både till Arlanda flygplats och till Bromma flygplats. Länsstyrelsen håller med utredningen om att avvecklingen av Bromma flygplats kan innebära försämrad tillgänglighet i transportsystemet för Gotland, om man inte tillförsäkrar motsvarande service på annan flygplats.
- Det är viktigt, som utredningen poängterar, att tillgängligheten bör utgå från resenärsperspektivet och att det gäller hela resan. För gotlänningarna och näringslivet är det mycket viktigt att det går att resa smidigt över dagen till Stockholm.
- Bromma flygplats är i nuläget betydelsefull för samhällsnytta, krisberedskap och för totalförsvaret. Gotlands ö-läge innebär att robusta och resilienta förbindelser med fastlandet är grundläggande behov. Mot bakgrund av både Gotlands behov och Sveriges uppbyggnad av ett modernt totalförsvaret anser länsstyrelsen att det är av vikt att totalförsvarets behov tillgodoses.
- Länsstyrelsen anser att i det fall beslut tas att avveckla Bromma flygplats måste det först tillförsäkras att Arlanda har tillräcklig kapacitet och service för att inrymma trafiken från Bromma. Länsstyrelsen håller med utredningen, att om en

överflyttning av trafiken ska kunna ske, så behöver Arlanda ”Brommafieras”, för att möta behovet från arbetspendlare och överdagen-resenärer.

- Länsstyrelsen konstaterar att utredning om en förtida avveckling av Bromma flygplats har genomförts under en pandemi som har drabbat flygbranschen liksom hela samhället hårt, Det finns en stor osäkerhet om hur och när flyget kommer att återhämta sig.

Flygets betydelse för Gotland

För Gotland är flyget avgörande för utvecklingen. Det är också närheten till Stockholmsområdet. Stockholm är Sveriges tillväxtmotor. Det innebär att tillväxten i hela Sverige är beroende av goda förbindelser med Stockholmsområdet. Det gäller för Gotland precis som för många andra län i landet. Men samtidigt är Gotlands situation unik. Vi är helt beroende av effektiva transporter till och från fastlandet för vår utveckling och möjligheten för människor att bo och verka på Gotland. Vi är dessutom helt beroende av två trafikslag, varav flyget är ett. Visby har i dagsläget flyglinjer både till Bromma och Arlanda och en väl fungerande konkurrens med flera flygbolag.

Konsekvenserna av störningar i flygtrafiken till och från Gotland har blivit uppenbara under coronapandemin. För sjukvården är regelbundna flygtransporter av medicinska prover och patienter mellan Gotland och fastlandet samhällskritisk. Under pandemin fick regeringen under en period besluta om trafikplikt för flyg till och från Gotland. Det märktes också hur beroende gotlänningarna är av flyget, då flygresandet till och från Visby påverkades mindre än vid många andra flygplatser. Visby flygplats är också en av de flygplatser som under hösten haft den kraftigaste återhämtningen i passagerarvolym.

Utredningen konstaterar att Gotland har en särställning i Sverige genom beroendet av flyget. Om flygförbindelserna till och från Stockholm skulle försämrans när det gäller pris, avgångstider eller turtäthet kan det komma att påverka Gotlands utveckling negativt.

Bromma flygplats är i nuläget viktig för tillgängligheten till Stockholmsområdet

Bromma flygplats är i nuläget viktig för Gotlands tillgänglighet till Stockholmsområdet. Sextio procent av flygresorna från Visby till Stockholmsområdet går till Bromma flygplats. Det är särskilt viktigt för affärsresenärer att det är möjligt att flyga smidigt över dagen.

Priserna för att flyga och för att ta sig till och från flygplatserna är också avgörande för tillgängligheten. I dagsläget är det betydligt dyrare med marktransporten från Arlanda in till Stockholm City, jämfört med från Bromma. För att hålla rimliga priser på flygbiljetter är konkurrens mellan flera flygbolag viktig. För närvarande trafikeras

Visby av flera flygbolag. Det konstateras i utredningen att flygbolag kan ha svårt att klara konkurrensen om deras trafik flyttas från Bromma till Arlanda.

Utredaren kommer fram till att tillgängligheten för resenärer till och från Gotland kan påverkas negativt av en avveckling av Bromma flygplats.

Krisberedskap och totalförsvaret

Gotland är särskilt utsatt för samhällspåfrestningar genom sitt ö-läget. Flyget och god tillgänglighet till fastlandet är en del av krisberedskapen. Det har blivit tydligt under coronapandemin. Totalförsvaret är under återuppbyggnad. Länsstyrelsen driver, på uppdrag av regeringen, ett pilotprojekt kring utformningen av ett modernt totalförsvaret. För totalförsvarets del är det avgörande med en robust och resilient transportinfrastruktur som kan fungera vid kriser och i höjd beredskap.

Bromma flygplats är en viktig aktör för att skapa ett robust och resilient transportsystem. Utredningen konstaterar att flygplatsen i många fall fungera som alternativflygplats, då det inte går att använda planerad flygplats för landning. En avveckling av Bromma innebär också längre transporttider från flygplats till sjukhus i Stockholmsregionen. Den kapacitet och flexibilitet som Bromma flygplats utgör är av vikt för totalförsvaret. Ska Bromma flygplats avvecklas bör man beakta behovet av alternativ flygplats för totalförsvarets behov.

Flygets återhämtning efter pandemin och klimatomställning

Flyget och dess framtid påverkas för närvarande i stor omfattning av coronapandemin, återhämtningen från pandemin och klimatomställningen. Flyget har drabbats hårt av pandemin, men en återhämtning sker nu. Transportstyrelsen har, enligt utredningen, noterat en kraftig ökning av antalet passagerare under sommaren 2021. Det pågår en klimatomställning för flyget. Biobränsle används allt mer och utvecklingen av elflyg pågår. Länsstyrelsen köper biobränsle för sina flygresor, med målsättningen att bli en fossilfri myndighet inom några år. När det gäller utvecklingen av elflyg är Visby flygplats en lämplig innovationsflygplats. Gotland är utsett av regeringen som pilotlän för smart och förnybart energisystem och det finns goda förutsättningar att Visby flygplats kan vara en viktig aktör i utvecklingen av framtidens flyg.

Länsstyrelsens synpunkter på utredningen om Bromma flygplats

Gotland har god tillgänglighet till Stockholmsområdet och för vidare flygresor inrikes och utrikes, med flyg både till Arlanda flygplats och till Bromma flygplats. Länsstyrelsen håller med utredningen om att avvecklingen av Bromma flygplats riskerar att försämra tillgängligheten i transportsystemet för Gotland och många andra län i landet. Det omvända gäller också; försämrad tillgänglighet från Stockholm ut i landet. Det kan påverka den regionala utvecklingen. Det är bra att utredningen lyfter fram Gotlands unika läge och vårt behov av goda flygförbindelser.

Det är också viktigt, som utredningen poängterar, att tillgängligheten ska utgå från resenärsperspektivet och att det gäller hela resan. Det innebär att en rad faktorer behöver tas hänsyn till såsom kapacitet, turtäthet, priser, tid på flygplatsen och transporter till och från flygplatsen. För gotlänningar och näringslivet är det mycket viktigt att det går att resa smidigt över dagen till Stockholm.

Bromma flygplats är, enligt utredningen, viktig för samhällsnytta, krisberedskap och för totalförsvaret. Gotlands ö-läge innebär att goda förbindelser med fastlandet är grundläggande. Med bakgrund av både Gotlands behov och den allmänna uppbyggnaden av ett modernt totalförsvaret anser länsstyrelsen att det är av vikt att totalförsvarets behov tillgodoses.

Länsstyrelsen anser att i det fall beslut tas att avveckla Bromma flygplats i förtid måste det först tillförsäkras att Arlanda har tillräcklig kapacitet och service för att inrymma trafiken från Bromma. Länsstyrelsen håller med utredningen om att Arlanda i så fall behöver ”Brommafieras”, för att möta behovet från arbetspendlare och överdagen-resenärer. Det innebär också att marktransporterna till och från Arlanda måste byggas ut och erbjuda smidiga transporter till rimliga priser. Det gäller särskilt att samhällsnyttiga transporter och totalförsvarets behov kan garanteras på Arlanda flygplats.

Länsstyrelsen konstaterar att utredningen om förtida avveckling av Bromma flygplats har genomförts under en pandemi som har drabbat flygbranschen liksom hela samhället hårt. Det finns en stor osäkerhet kring hur flyget kommer att återhämta sig, men det sker ändå en återhämtning i dagsläget. Gotland är ett län där befolkningen växer i antal och även om fler möten sker digitalt, så kommer det fortsatt att finnas ett stort och nödvändigt behov av flygresor.

Det är positivt att åtgärder genomförs för att minska flygets utsläpp av klimatgaser genom ökad användning av biobränsle och utveckling av elflyg. Visby flygplats är en fossilfri flygplats och har investerat i laddinfrastruktur för elflyg, med hjälp av stöd från Klimatklivet.

Visby flygplats är väl lämpad att vara en innovationsflygplats för framtidens flyg.

De som medverkat i beslutet

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Anders Flanking, efter föredragning på länsledningsmöte av handläggare för regional tillväxt Johan Gråberg. Medverkat i ärendet har också försvarsdirektör Kicki Scheller.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar Länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.